

Till social- och hälsovårdsministeriet

kirjaamo@stm.fi

Ärende: Svenska Finlands folktings utlåtande om utkastet till regeringens proposition om lag om elektronisk behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården

Hänvisning: Social- och hälsovårdsministeriets begäran om utlåtande, daterat 15.11.2019, dnr STM/2554/2019 och STM066:00/2019

UTLÅTANDE

Social- och hälsovårdsministeriet har bett om Svenska Finlands folktings utlåtande om utkastet till regeringens proposition om lag om elektronisk behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården. Folktinget tar i enlighet med sitt lagstadgade uppdrag ställning till utkastet med avseende på språkliga rättigheter för den svenskspråkiga befolkningen (lag om Svenska Finlands folkting 1331/2003).

När det gäller utformningen av bestämmelsernas innehåll, har Folktinget inget att tillägga. Bestämmelserna innehåller tillräckliga hänvisningar till språklagen samt nödvändiga skyldigheter för att tillgodose de språkliga rättigheterna. Däremot vore det bra att komplettera de allmänna motiveringarna gällande de konsekvenser lagförslaget har på det praktiska förverkligandet av de språkliga rättigheterna.

Bedömning av de språkliga konsekvenserna

De språkliga rättigheterna för klienter inom socialvården och patienter inom hälso- och sjukvården är formellt tillräckliga och tydliga. På basis av socialvårdslagen, hälso- och sjukvårdslagen, språklagen samt ett flertal andra lager och förordningar inom social- och hälsovården, har tvåspråkiga kommuner och samkommuner skyldighet att betjäna kunden såväl muntligen som skriftligen och digitalt på kundens eget språk, finska eller svenska.

De språkliga rättigheternas betydelse i olika digitaliseringsprojekt har betonats i nuvarande regeringsprogram. Justitiekanslern i statsrådet och riksdagens justitieombudsman har behandlat olika aspekter av samma fråga i beslut och berättelser. De högsta laglighetsövervakarnas berättelser visar att även om de språkliga rättigheternas roll i digitala tjänster och verktyg är klara, har det i praktiken visat sig vara utmanande att förverkliga de språkliga rättigheterna bland annat i den elektroniska hanteringen av kunduppgifter.

Med tanke på det föreliggande lagförslaget är följande situationer exempel på aspekter som kan orsaka praktiska utmaningar och som bör tas i beaktande i verkställandet av lagen:

- 12 § Datalagret för egna uppgifter: Personer ska ha möjlighet att föra in egna uppgifter på finska eller svenska.
- 23 § Medborgargränssnitt samt kunduppgifter och viljeyttringar som visas via det: Personer ska kunna avge viljeyttringar och sköta ärenden som gäller sitt kundförhållande på antingen finska eller svenska via ett medborgargränssnitt. Gränssnittet ska förstås även finnas på både finska och svenska. Personen ska dessutom få uppgifter om sig själv på eget språk, finska eller svenska, via detta gränssnitt. Även om det är social- och hälsovårdstillhandahållaren som för in uppgifterna om kunden, är det avgörande att det digitala systemet gör det möjligt och lätt att till exempel ha parallella texter på finska och svenska om samma vårdhändelse.

Med detta som bakgrund vore det därför viktigt att i de allmänna motiveringarna till regeringens proposition redogöra för vilka konsekvenser de föreslagna bestämmelserna har med avseende på språkliga rättigheter, så att utmaningarna kan tas i beaktande i utformandet av den praktiska verksamheten.

Justitieministeriet har i sin *Anvisning för bedömning av språkliga konsekvenser* (Utredningar och anvisningar 46/2016) redogjort bland annat för bedömningen av konsekvenserna för förverkligandet av den enskildes språkliga rättigheter. Folktinget föreslår att en bedömning av de språkliga konsekvenserna görs på basis av anvisningen.

Vänligen,

Helsingfors, 16.1.2020

Markus Österlund
folktingssekreterare

Johanna Lindholm
sakkunnig